

ילדים וגירושין

רימא פרח מח'ולה
יועצת חינוכית ומדריכת הכלה

גירושין מעבר או משבר?

✓ עלייה באחוז המשפחות המתגרשים במדינת ישראל .

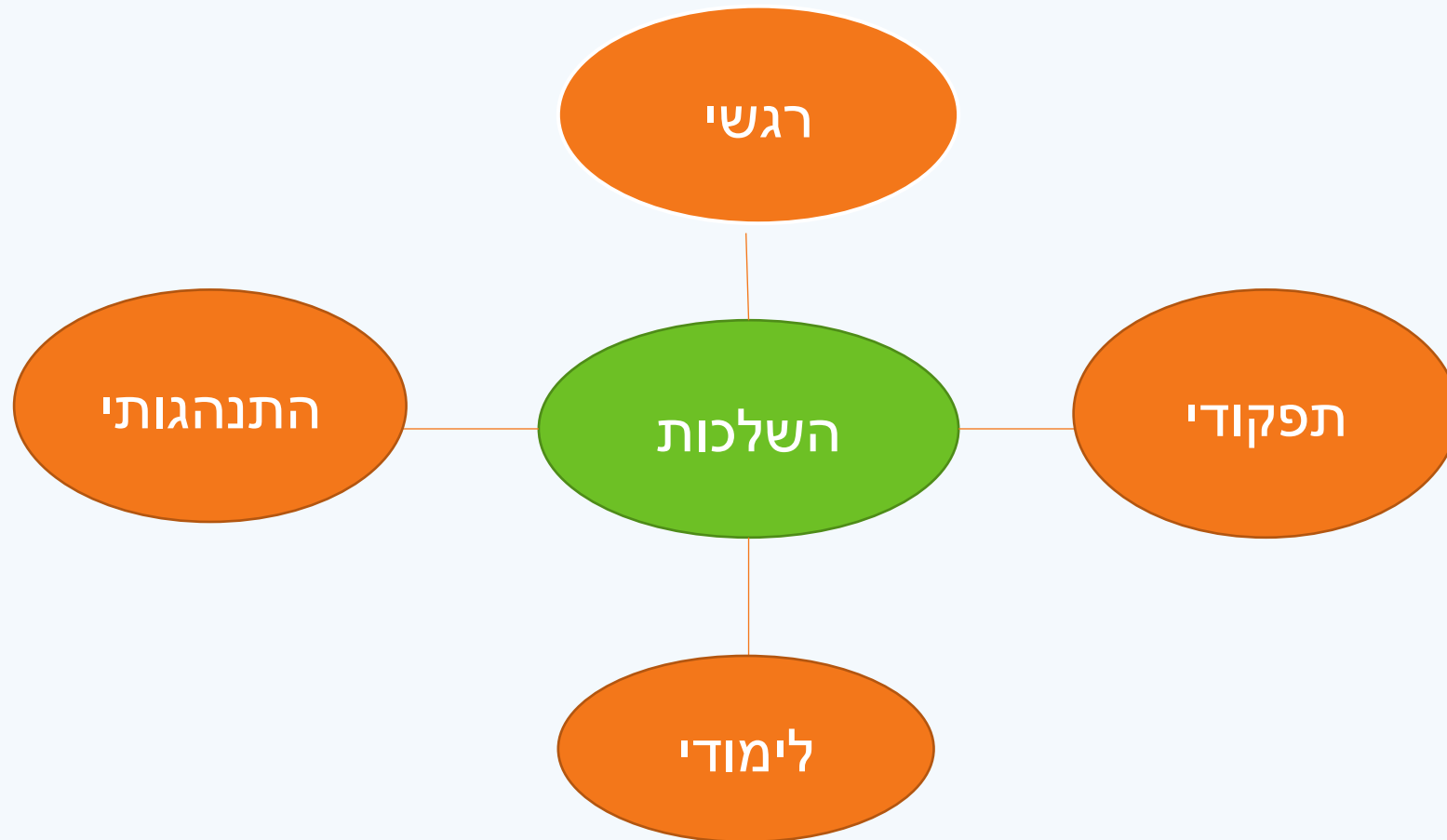
✓ לתהליך הגירושין מספר היבטים:

היבט החוקי, הכללי, חברתי, רגשי.

✓ גירושין דורשים הסתגלות ומעבר מתפקידים קודמים לתפקידים חדשים.

✓ תהליך הגירושין מאופיין בשלבים : האקוטי, הביניים, ההתייצבות.

השפעת הגירושין עבור הילדים

השלכות הגירושין עבור ילדים

- עיבוד האובדן בגירושין (הכחשה, אשמה, כעס, ייאוש, השלמה).
- השלכות הגירושין מתבטאים לעיתים בתגובות גופניות: הקאות, איבוד משקל, עליה במשקל, קשיי שינה, קשיים בריכוז ועוד.
- ילדים מפרשים גירושין כנטישה ודחייה.
- ילדים בוגרים יותר נוטים לחוש אחראיות מוגזמת ולחשוש מנטישה.
- ילדים מתקשים להתמודד עם אי הודאות וחוסר שליטה.
- חווים ירידה בתפקוד הוריהם.

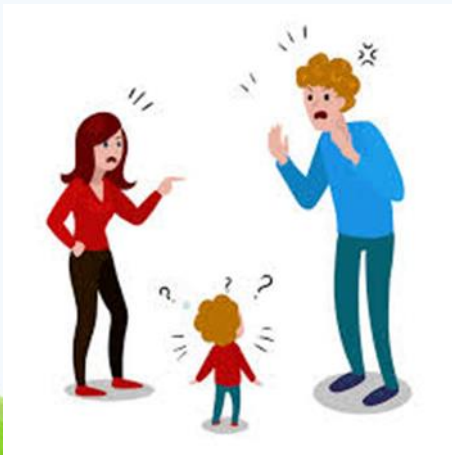

השלכות הגירושין עבור ילדים

- דימוי העצמי והערכה עצמית נמוכה במיוחד אצל הבנות.
- בנים להורים גרושים מגלים יותר בעיות התנהגות.
- הישגים לימודיים נמוכים יותר.
- מצב הכלכלי של הילדים יורד, עומדים לרשותם פחות אמצעים כלכליים.
- התמודדות עם שינויים נוספים (מעבר דירה, בי"ס, הרכב משפחה חדש).
- במקרים רבים החגים והחופשות הופכים למקור לחשש וחרדה לילדים.

מעורבות הילדים בסכסוך בין ההורים

- מאבקים מתמשכים בין ההורים עלולים לפגוע בקשר של הילד עם אחד ההורים.
- "תסמונת הניכור ההורי" או "סרבנות קשר" עלולה לפגוע בהתפתחות התקינה של הילד.
- "ילדים הוריים": מוטלים עליהם תפקידים ומשימות אחראיות שלא תואמת את גילם.
- חלק מהילדים נעשים מתווכים בין הוריהם.
- לרוב ילדים מפתחים הזדהות עם אחד מההורים.

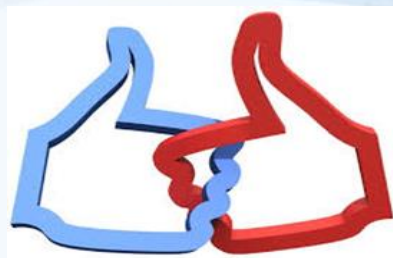

הסתגלות ילדים לגירושין

- שיתוף פעולה בין ההורים וקביעת הקשר בין הילדים לשני הוריהם משפיעים על הסתגלות טובה של ילדים.
- היקף השינויים החלים בסביבתו של הילד.
- מידת המשגה לגירושין הכוללת: הרצף המורכב של האירועים, הבנת הסיבות, הערכה נכונה, תחושת השליטה של השלכות על חייו.
- ככל שהאם משכילה יותר, הסיכוי להסתגלות טוב יותר.
- ככל שגיל הילדים בעת הגירושין צעיר יותר, כך טובה הסתגלותם לטווח ארוך.
- ככל שגיל הילדים מבוגר יותר גוברת יכולתם להבין את הסכסוך, גובר החשש להישאבותם לתוך העימות בין ההורים.
- התייחסות הסביבה לגירושין.

התערבות חינוכית

התערבות חינוכית :

1. לעודד את ההורים לידע את המחנך בעניין הגירושין .
2. זיהוי מצוקה של תלמידים: ירידה בלימודים, קשיים ביחסים החברתיים, בידוד חברתי, בעיות התנהגות, רגשית, קשיים כלכליים .
3. שיתוף ההורים במצוקה של התלמיד, תוך שמירה על יחסי האמון עם הילד ובהסכמתו.
4. אי מעורבות בסכסוך בין ההורים ושפיטת התנהגותם.
5. התייחסות שוויונית לשני ההורים (החתמת טפסים, אירועים במרכז וכו').

המשך התערבות חינוכית

6. הגדרת המשפחה כ"משפחה דו-גרעינית" יכולה לספק תמיכה לילד.
7. נושאים כספים: לפנות ישרות לאחד ההורים ולא לערב את הילד.
8. הפנייה לגורמים טיפוליים נעשת בהסכמת הילד.
9. חובת דיווח: במקרים שיש בהם חשש להתעללות או הזנחה בילד.
10. ליצור את האיזון בין דרישות המערכת החינוכית לבין התחשבות בקשייהם של הילדים.
11. בית הספר מהווה מקום יציב ושמירה על גבולות דבר אשר תורם לילד להתארגן מחדש.

התערבות אחד לאחד עם התלמיד הלק"ש

- ✓ מתן הזדמנות לילד לספר על שינויים במשפחה ועל השלכות השינויים על חייו.
- ✓ מתן תמיכה לקשיים ולצרכים הרגשיים.
- ✓ הקשבה פעילה ואמפטית.
- ✓ מתן לגיטימציה לרגשות שעולים.
- ✓ שמירה על סודיות.
- ✓ קבלת סמכות הילד לשיתוף ההורים.
- ✓ העצמת וחיזוק המסוגלות האישית של הילד.
- ✓ התייעצות עם גורמים מקצועיים.

שימו לב!

התערבות מותאמת לצרכים יכולה לקדם את
התמודדות של ילדים עם שינויים משפחתיים
ולמנוע קשיים.

לפי חוזר מנכ"ל 2014 הקשר בין מוסדות החינוך ובין הורים פרודים או גרושים

" תפקידם של הגנת או של המחנך לנסות ולסייע לילד לקבל את המצב המשפחתי שלו כמצב המאפיין משפחות רבות ומשותף לו ולילדים רבים ולהציע לו דרכים שתאפשרנה לו יתר פתיחות בקשר למצבו המשפחתי במסגרת בית הספר וחיי החברה שלו. (מתוך סעיף 12 האמנה)".

"על המוסד החינוכי לקיים ככל האפשר קשר ישיר עם שני ההורים בכל הנושאים הקשורים לתפקוד הילד במוסד החינוכי"

"מקרה של אי-הסכמה: במקרה ששני ההורים לא הסכימו ביניהם, לרבות אי-הסכמה לעניין הפניית המחלוקת להכרעה שיפוטית, יפעל המוסד החינוכי בהתאם לשיקול דעת".

אי-מעורבות בסכסוך: על הצוות החינוכי להיות ממוקד בחינוכו של הילד ובדאגה לשלומם ולרווחתו במסגרת החינוכית, ועליו להימנע ממעורבות בסכסוך בין ההורים, אם קיים סכסוך.

תיאור מקרה

דני תלמיד לקויי שמיעה בכיתה ה', תלמיד ממוצע מבחינת ציוניים. מזה שבועיים אינו מכין שיעורי בית, אינו רגוע, מפטפט ונוטה להפריע מאוד במהלך השיעור.

מורת המרכז שמעה בשכונה שמועות כי הוריו של דני נמצאים בתהליך גירושין מתקדם.

שאלות לדיון :

מה דעתכם על התנהגות של דני?

האם יש קשר בין התנהגותו של דני למצבו הלימודי?

כיצד תנהגו? האם תזמינו את התלמיד לשיחה? או תיידעו היועצת, המחנכת?

טקסטים ספרותיים

הורי נפרדים / רפי רוזן

היום קראו לי הורי
מן החצר באמצע המשחק
זה יום רגיל, כיתר הימים
לא הצטיינתי במיוחד
גם לא עשיתי רע,
אך משהו כל אופן קרה.
שניהם הביטו בי באהבה,
הם אהבו אותי תמיד.
הם אהבו אותי תמיד.
אבל הפעם, לא הבנתי מה
היה מבטים ובאוויר
אבי ניסה ראשון
לומר מה הדבר:
"זה כבר זמן מה,
שיש בינינו בעיה,
על כך רצינו לדבר אתך"
והוא חיפש מילים
דיבר על יחסים, ולא הבנתי מה,
עד שאימי בקול חנוק אמרה:
"ובכך זה כך ילדי,
אנחנו נפרדים"

טקסטים ספרותיים

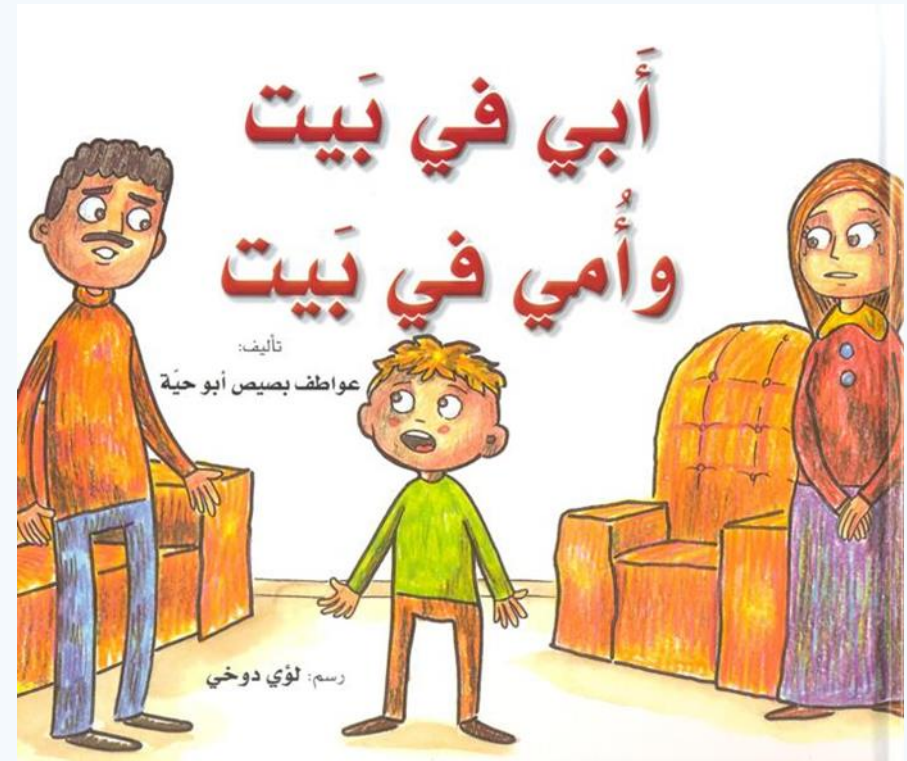
אולי / דליה שטין

אולי הייתי רע
ועשיתי דבר נורא,
כי בא עלי עונש כבד שכזה-
אמא ואבא עזבו זה את זה.
אולי

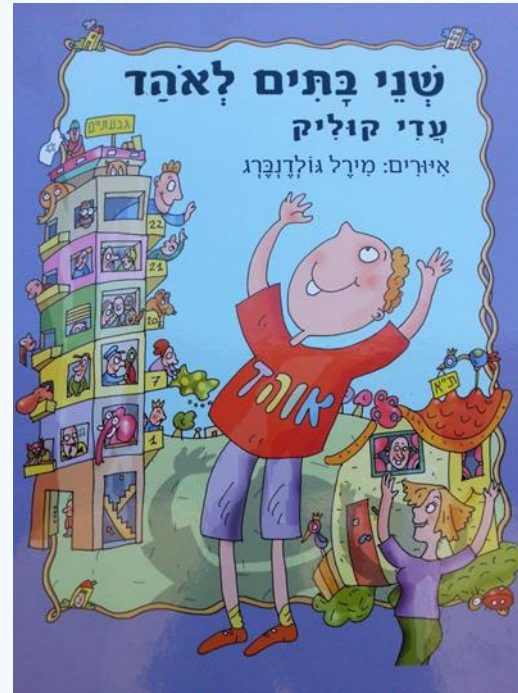
אם אהיה ילד הפלא,
נוכל להיות כמו בתחילה.
יימוג הרע

כלא היה,
ונהיה-לא שלושה
בודדים בעולם
נהיה פשוט משפחה
כמו כולם.

ספרים לילדים בנושא גירושין

ספרים לילדים בנושא גירושין

סרטון

אבא כחול ואמא סגולה

https://www.youtube.com/watch?v=7WKJ2n_Z1Y&t=74s

תודה על הקשבה

